

Foreløbigt referat af Europaudvalgets møde fredag den 5. marts 2010

Punkt 6. Samråd med finansministeren vedr. samrådsspørgsmål H om Danmarks konvergensprogram

EUU alm. del (09) – samrådsspørgsmål H (vedlagt)
EUU alm. del (09) – bilag 261 (Danmarks konvergensprogram for 2009)
EU-note (09) – E 25 (notat af 4/3-10 om Danmarks konvergensprogram)

Samrådsspørgsmålet havde følgende ordlyd:

"Vil ministeren redegøre for regeringens konvergensprogram 2009 herunder regeringens strategi for hvordan den vil nedbringe det offentlige budgetunderskud?"

Kim Mortensen begrundede samrådsspørgsmålet. Selv om der havde været et samråd i Finansudvalget om regeringens konvergensrapport, og selv om Europaudvalget havde modtaget et omfattende papir om sagen, syntes han, det var rimeligt, at Europaudvalget også hørte finansministerens ord om konvergensplanerne.

Finansministeren: Regeringen har netop fremlagt Danmarks konvergensprogram 2009, som er baseret på en efterlevelse af den forventede EU-henstilling og fastholdelse af målet om strukturel balance i 2015.

Lad mig sige det helt klart: Danmark har tænkt sig at efterleve EU's henstilling, når den som forventet kommer i løbet af 2010. Som det fremgår af konvergensprogrammet, ved vi endnu ikke præcist, hvad henstillingen vil indeholde. Blandt de lande, der for nylig er kommet ind i underskudsproceduren, er det kun Tyskland, der har fået et strammingskrav på størrelse med det krav, som jeg forventer at Danmark vil få, og det er ifølge stabilitets- og vækstpagten som hovedregel det mindst mulige strammingskrav.

På nuværende tidspunkt har 20 af de 27 EU-lande modtaget henstilling om at bringe underskuddet under 3 pct. af BNP. De lande, der har fået vurderet, om de har gennemført effektive tiltag til at efterleve deres henstilling, har alle – bortset fra Grækenland – fået vurderet, at de har gennemført effektive tiltag, der udgør passende fremskridt mod korrektion af deres underskud.

De lande, som først bliver vurderet til sommer, herunder Tyskland, planlægger i deres stabilitets- og konvergensprogrammer at efterleve deres henstillinger.

Formålet med programmerne – og reglerne i pagten – er at sikre, at der er orden i økonomien i Europa. Det er centralt også for Danmark, fordi det vil sikre lavere rente end ellers og ro om valutaen – altså undgå negative markedsreaktioner.

Det centrale er også at få bremset gældsopbygningen. Ellers vil stigende renteudgifter være en trussel mod finansieringen af velfærdssamfundet, fordi renterne fortrænger andre udgifter.

Det afgørende er således ikke, hvad der sker, hvis lande ikke efterlever reglerne. Det afgørende er, at reglerne er til for at sikre orden i økonomien, som er til gavn

for alle landene. Og Danmark har selv støttet, at andre lande skal efterleve reglerne. Det må alle Folketingets partier forholde sig til.

Konvergensprogrammet er baseret på den seneste status for den økonomiske situation i Økonomisk Redegørelse fra december. Lad mig lige sætte nogle ord på den økonomiske situation, vi er i.

Vi og resten af den vestlige verden er ramt af et meget kraftigt tilbageslag. Aktiviteten i dansk økonomi er på linje med andre lande faldet meget markant. Der er nu tegn på, at bunden er nået, og at den internationale økonomi igen bevæger sig fremad. Også i Danmark er aktiviteten øget igen i anden halvdel af 2009.

Men der er ikke udsigt til et hurtigt og kraftigt opsving, og vi er nødt til at indrette os på, at samfundskagen i en længere periode er noget mindre, end vi havde udsigt til i årene før krisen.

Vi vil igennem resten af 2010 have et skarpt blik for at undgå at træffe beslutninger, der kan slå et spirende opsving ihjel. Men vi vil på den anden side gøre klar til at stramme op fra 2011, hvis økonomien udvikler sig som forventet i den seneste konjunkturvurdering.

Danmark havde et godt udgangspunkt, fordi vi sparede op i den offentlige økonomi i årene forud for krisen. Faktisk havde vi i gennemsnit de største overskud på de offentlige finanser blandt EU15-landene i perioden 2005-2008. Danmark havde også ret lav ØMU-gæld i 2008. Helt frem til krisen brød ud, var vi faktisk foran med hensyn til gældsnedbringelsen i forhold til de ambitiøse mål, som den tidligere regering stillede op i 2001.

Gældsnedbringelsen betød, at den offentlige nettogæld – hvor værdien af de offentlige aktiver modregnes i gælden – blev vendt til en lille nettoformue i 2008. Vi fik altså afviklet nettogælden, før krisen ramte.

Det har givet plads til, at vi har kunnet lempe finanspolitikken ganske meget for at afbøde krisens virkning på dansk økonomi.

Lempelserne er gennemført både via en underfinansiering af skattereformen i starten og fremrykning af offentlige investeringer samt andre tiltag. Det offentlige forbrug er også steget mere end planlagt.

Lempelserne i finanspolitikken betyder sammen med de meget lave renter, at aktiviteten – altså bruttonationalproduktet – er i omegnen af 4½ pct. større i 2010 end uden disse tiltag. Og virkningen af de ting, der er gennemført – herunder den lavere rente – er faktisk endnu større i 2011.

Både lempelserne og det, man kalder de automatiske stabilisatorer, har medvirket til at dæmpe stigningen i ledigheden – som er uundgåelig med så kraftigt et tilbageslag i dansk og international økonomi.

Ledigheden var på et meget lavt niveau inden krisen og er steget, siden krisen brød ud. Men ledigheden er stadig i den lave ende, når man sammenligner med andre lande, og når vi ser det i et hjemligt historisk lys. Det er trods alt kun i 5 ud af de seneste 30 år, at ledigheden har været lavere end de 5,3 pct. af arbejdsstyrken, som vi aktuelt forventer at ledigheden vil udgøre i 2010 og 2011 i årsgennemsnit.

De offentlige finanser skønnes at være forværret med næsten 9 pct. af BNP fra et overskud på knap 3½ pct. af BNP i 2008 til et underskud på 5½ pct. af BNP i 2010.

I 2008 havde vi et overskud på de offentlige finanser på 60 mia. kr. I år regner vi med at få et underskud på 95 mia. kr. Det vil sige, der er tale om en forværring i størrelsesordenen 155 mia. kr.

Godt 1/3 af svækkelsen skyldes de aktive finanspolitiske lempelser, vi har gennemført. Dermed er overskuddet på den strukturelle offentlige saldo på knap 2 pct. af bruttonationalproduktet i 2008 vendt til et underskud på 1,7 pct. i 2010.

De resterende knap 2/3 af svækkelsen afspejler virkningen af de automatiske stabilisatorer i økonomien, som er stærkere i Danmark end i de fleste andre lande. Det er blandt andet fordi dagpengene ved ledighed er relativt høje, ligesom vi har høje afgifter og skatter. Når omsætningen svigter, slår det meget stærkt igennem.

For at give en illustration kan jeg nævne, at udgifterne til dagpenge således er vokset med 17 mia. kr. I 2007 udbetalte vi 7 mia. kr. i dagpenge. Det vil i år stige til 24 mia. kr. Desuden har faldet i privatforbruget reduceret indtægterne fra moms og registreringsafgifter med i alt godt 10 mia. kr., og Nordsøindtægterne er reduceret med ca. 14 mia. kr.

De store lempelser, vi har gennemført, og virkningen af de automatiske stabilisatorer betyder, at svækkelsen af de offentlige finanser er stærkere end i de fleste andre EU- og OECD-lande.

Udfordringen med at sikre sunde offentlige finanser på sigt er kernen i konvergensprogrammet. Derfor fokuserer vi på udviklingen i det, man kalder den strukturelle saldo – det svarer til den faktiske saldo, men rensset for de aktuelle konjunkturer.

Vi står med den helt grundlæggende udfordring, at der vil være et ret stort offentligt underskud frem til 2015, hvis ikke vi gør noget – selv om konjunkturerne normaliseres frem mod 2015.

Uden nye initiativer vil det strukturelle underskud i 2015 være 1,8 pct. af BNP. De offentlige finanser skal altså styrkes med ca. 31 mia. kr. via nye initiativer for at få balance mellem indtægter og udgifter i 2015.

I det regnestykke er der taget højde for udløbet af de midlertidige lempelser under krisen, der isoleret set styrker de offentlige finanser gradvist fra 2010 og frem mod 2015.

Det afspejler, at de offentlige investeringer, vi har i øjeblikket som følge af de fremrykninger, vi har lavet, skal tilbage til et normalt niveau, og at finansieringselementerne i skattereformen indføres gradvist.

Jeg skal understrege, at skattereformen er fuldt finansieret på sigt – og styrker den offentlige økonomi både i 2015 og på langt sigt. Reformen styrker rent faktisk holdbarheden med 5½ mia. kr. om året.

Det vil sige, at skattereformen bidrager til at nå målene i 2015-planen og styrker finansieringsgrundlaget for den offentlige service. Samtidig stimulerer skattereformen økonomien på den korte bane. Reformen er dermed en del af løsningen – både på det korte og på det lange sigt.

Fra 2010 og frem til 2013 og igen frem til 2015 er det samlet set et ganske stort bidrag til forbedring af de offentlige finanser fra skattereformen og fra den normalisering af de offentlige investeringer, der vil ske.

Men det modgås desværre af en række andre forhold, som svækker de offentlige finanser. Det er især de vigende Nordsøindtægter, det er de store årgange, der nu går på pension, og det er de stigende renteudgifter på den voksende gæld, vi pådrager os i disse år.

Uden de nye tiltag er der således kun en forbedring af den strukturelle saldo på ca. ¼ pct. af BNP frem mod 2013 – og samlet set en lille forværring frem mod 2015.

Udfordringen med at sikre sunde offentlige finanser på sigt er øget siden sidste års konvergensprogram, navnlig fordi krisen har skubbet os ud af kurs.

I sidste års konvergensprogram var der en udfordring på 14 mia. kr. for at sikre strukturel balance i 2015. Den udfordring er som sagt nu steget til ca. 31 mia. kr. Skattereformen giver et positivt bidrag på omkring 7 mia. kr. i 2015. Men højere rentebyrde på øget gæld øger udfordringen med ca. 16 mia. kr.

Samtidig er udgifterne til offentligt forbrug højere, navnlig i forhold til BNP. Højere udgifter i forhold til BNP øger udfordringen med at opnå strukturel balance i 2015 med ca. 9 mia. kr.

En styrkelse af finanserne med 31 mia. kr. for at opnå balance i 2015 vil bremse gældsopbygningen og stigningen i nettorenteudgifterne. Det medfører, at finanspolitikken kan opfylde kravet om finanspolitisk holdbarhed.

Alternativet vil være en hastigt voksende gæld og stigende rentebetalinger. Hvis ikke vi gør noget, kan nettogælden stige til op mod 50 pct. af BNP i 2030.

Dermed vil renteudgifterne stige til over 50 mia. kr.

Renteudgifterne vil virke som en gøgeunge, der fjerner muligheden for andre mere nyttige udgifter.

Siden 2001 har vi sigtet efter at nedbringe gæld og rentebetalinger på gælden. Det gik som sagt rigtig godt, indtil krisen kom – men nu er billedet vendt. Hvis vi ikke får bremset gældsopbygningen effektivt, så er det en trussel mod finansieringen af velfærdssamfundet, fordi renterne vil fortrænge andre udgifter. Men selv med balance i 2015 er der stadig udsigt til en længere periode med pres på finanserne efter 2015.

Det skyldes en udvikling med flere ældre og faldende indtægter fra Nordsøen, og hertil kommer et lavere provenu fra energifgifter på grund af klima- og energimålene. Derfor er det vigtigt at tage fat på konsolideringen nu.

Det er næsten banalt at sige det, men jo længere tid vi venter med at gøre noget, jo mere skal vi til sin tid stramme op.

Samtidig vil vi gerne have handlemuligheder i finanspolitikken, så vi kan reagere, hvis der skulle komme nye tilbageslag. Det kræver altså, at vi styrker de offentlige finanser.

Endelig vil vi undgå pres på renten og valutaen. Det er derfor vigtigt, at Danmark fører en ansvarlig økonomisk politik, der understøtter fastkurspolitikken, som alt andet lige kræver en strammere finanspolitik, end hvis man er med i euroen.

Jeg har nu været inde på udfordringerne i forhold til målene i vores 2015-plan. Men heri indgår som nævnt en mere kortsigtet udfordring, nemlig i forhold til den ventede henstilling fra EU.

Med udsigt til et underskud på 5½ pct. af BNP i år ventes det, at Danmark vil komme ind i EU's procedure for uforholdsmæssigt store underskud. Danmark ventes at modtage en henstilling fra Økofin om at nedbringe underskuddet til under 3 pct. af BNP inden for en kortere årrække.

Med afsæt i de henstillinger, som andre lande har modtaget indtil nu, vil henstillingen formentlig anbefale Danmark at gennemføre initiativer, der indebærer en forbedring af den strukturelle saldo på i alt 1½ pct. af BNP, dvs. med ½ pct. af BNP om året i gennemsnit i årene 2011, 2012 og 2013.

Kravene til konsolidering vil i så fald være mindre end for de øvrige lande i EU, som for nylig er kommet ind under proceduren – med undtagelse af Tyskland. Vores problemer minder om Tysklands og er i samme størrelsesorden som Tysklands. Hertil kommer, at de fleste lande skal i gang allerede i år, og stramningskravet er typisk meget større end for Danmark. Landene skal gennemsnitligt stramme finanspolitikken med over 1 pct. af BNP årligt i gennemsnit over flere år.

Eksempelvis skal Irland hvert år i fem år stramme med 2 pct. af BNP. Det ville svare til, at vi efter danske forhold skulle konsolidere for 180 mia. kr. Det er en temmelig stor opgave. Nummer 2 i rækken er Storbritannien, som er i næsten samme klasse, og så kommer Spanien. Der er altså lande, der har virkelig store byrder foran sig.

Der er ikke krav om, hvordan strammingerne fordeles over årene. Desuden kan henstillingerne blive revideret undervejs i forløbet, hvis Danmark har gennemført effektive tiltag i form af stramminger, der udgør passende fremskridt mod korrektion af underskuddet i overensstemmelse med henstillingen, og hvis økonomien skulle udvikle sig mindre gunstigt end ventet.

Men vi kan ikke lempe finanspolitikken i 2011 i forhold til 2010 – målt ved den strukturelle saldo – uden at det er brud på de EU-regler, vi selv har støttet op om. Og hvis vi havde lempet mere i 2010, så underskuddet blev større, ville henstillingen til Danmark formentlig være strammere. Det er den f.eks. for Holland, der har et skønnet underskud på godt 6 pct. af BNP – vi har et forventet underskud på 5,5 pct. – og Holland skal stramme med ¾ pct. i modsætning til den halve procent, vi forventer. Omsat til danske forhold ville det svare til, at vi skulle finde yderligere 13 mia. kr.

Samlet gælder, at en forbedring af den strukturelle saldo på 1½ pct. af BNP i løbet af 2011, 2012 og 2013 i henhold til EU-henstillingen vurderes at kræve nye initiativer for ca. 24 mia. kr. Når vi så har løst det problem, så mangler vi omkring 7 mia. kr. for at nå strukturel balance i 2015. I alt bliver det altså 31 mia. kr.

De 7 mia. kr. betyder, at vi så vil være tilbage i "kendt farvand", for det svarer til det resterende reformkrav i 2015-planen, som vi havde, inden krisen brød ud.

Samlet set vil konsolideringen i henhold til EU-anbefalingen og kravet om yderligere initiativer altså give de 31 mia. kr., som skal til for at indfri regeringens mål om balance i 2015.

Det vil samtidig betyde, at finanspolitikken vil være holdbar. Hvis vi løser denne opgave, vil vi få en holdbarhedsindikator, som vil være svagt positiv, nemlig 0,2 pct. af BNP. Det betyder populært sagt, at vi ikke efterlader en regning i børneværelset – eller med andre ord at nettogælden vil være stabil på langt sigt. Lad mig til slut opsummere regeringens strategi for konsolideringen af de offentlige finanser:

Vi fastholder en meget ekspansiv finanspolitik i 2010. Vi vil holde skarpt fokus på, hvordan konjunkturerne udvikler sig.

Udvikler konjunkturerne sig stabilt, som vi håber og tror på på nuværende tidspunkt, indleder vi genopretningen i 2011, sådan at den samlede opstramning afstemmes med den økonomiske udvikling.

Målet er at genskabe balance mellem indtægter og udgifter i 2015. Det kræver som nævnt en samlet konsolidering frem mod 2015 på 31 mia. kr.

Som et delmål vil vi efterleve den forventede henstilling fra EU om, at de 24 mia. kr. gennemføres frem mod 2013. Det præcise indhold af EU's henstilling vil vi først kende, når vi kommer til midten af året og kommer ind i proceduren.

Genopretningen skal ske på udgiftssiden. Danmark er i forvejen et af verdens højest beskattede lande, og der er fortsat skattestop. Vi vil ikke vende tilbage til tidligere tiders skatteskrue, for øget skattetryk vil svække arbejdsudbuddet, beskæftigelsen og Danmarks konkurrenceevne.

Skattereformen indføres som planlagt, dvs. skatten sættes op fra 2011.

Skattereformen er som nævnt fuldt finansieret og bidrager samlet til at styrke det offentlige finansieringsgrundlag.

Vi fastholder pejlemærket i 2015-planen om, at det offentlige forbrug kan udgøre 26½ pct. af BNP i 2015. Det offentlige forbrug er steget mere end planlagt og udgør i dag den største andel af samfundsøkonomien nogen sinde. Også når man renser for de dårlige konjunkturer her og nu. Og den offentlige beskæftigelse er også på det højeste niveau nogen sinde.

Vi vil holde det offentlige forbrug i ro frem mod 2013 i stedet for den planlagte vækst på 1 pct. om året, vi havde budgetteret med, men vi har tilføjet, at vi fortsat prioriterer vækst på sundhedsområdet.

De offentlige udgifter i staten, kommunerne og regionerne gennemgås nu med en tættekam.

Vi vil styrke indsatsen for at frigøre ressourcer til udvikling af den offentlige service: afbureaukratisering, digitalisering, øget teknologi, mere effektiv administration, bedre indkøb, flere udbud osv.

Den konkrete udformning vil blandt andet ske i kommuneaftalerne og regionsaftalerne, som vi skal lave her i juni, og selvfølgelig når vi skal forhandle finanslov i efteråret.

Vi igangsætter arbejdet med Danmark 2020-planen som annonceret.

Målet er, at Danmark gennem vækst skal være blandt de ti rigeste lande i verden i 2020 – blandt andet via bedre uddannelser, innovation, grøn teknologi samt øget arbejdsudbud bl.a. ved at få flere hurtigere gennem uddannelserne og ved at færre går på førtidspension.

Kim Mortensen pegede på, at det fremgik af finansministerens gennemgang, at en meget stor del af Danmarks problemer skyldes den stigende ledighed. Derfor undrede det ham, at man ville gennemføre besparelser på 24 mia. kr., som ville give en yderligere stigning i ledigheden. Han mente, at nok kan der komme en venlig henstilling fra EU, men det er ikke EU, der bestemmer Danmarks finanspolitik, og ved revisionen af vækst- og stabilitetspagten blev det netop påpeget, at i krisesituationer ville der være mere fleksibilitet med hensyn til landenes opfyldelse af konvergenskravene.

I anledning af at finansministeren havde nævnt, at overskuddet fra Nordsø-oilen ville være vigende de kommende år, pegede han på, at en meget stor del af Danmarks hidtidige overskud beroede på, at vi havde et overskud fra Nordsø-oilen. Han spurgte, om finansministeren kunne sige, hvor stor en del af overskuddet de sidste 5 år, der stammede herfra.

Finansministeren sammenligner hele tiden med Tyskland, man så vidt Kim Mortensen forstod, har Tyskland en væsentlig større gæld. Kan man så umiddelbart foretage den sammenligning, finansministeren foretager? Han spurgte, hvad regeringens beregninger viser med hensyn til ledigheden, når vi når til 2015, med den opbremsning, som regeringen foreslår. Har regeringen nogen beregninger af, hvor stor ledigheden vil blive i de forskellige områder af landet, når man dikterer kommunerne nulvækst.

Bjarne Laustsen spurgte, om regeringen havde udvist rettidig omhu gennem den skattepolitik, man havde ført, da man i 2007 gennemførte ufinansierede skattelettelser, og spurgte, hvordan den økonomiske situation ville have set ud, hvis man havde ladet være med det. Han mente, det var kommunerne, der kom til at betale, og det går ud over de svageste i samfundet. Nulvækst betyder reelt set en tilbagegang. Når man skal spare 24 mia. kr., svarer det til, at ca. 70.000 stillinger skal spares væk i det offentlige.

Til sidst bad han finansministeren bekræfte, at hvis man laver offentlige investeringer, så er beskæftigelsesgevinsten 4-5 gange højere, end hvis man giver skattelettelser med det formål at få folk til at købe noget mere.

Per Clausen pegede på, at når finansministeren siger, at de offentlige udgifter skal holdes i ro, altså at der skal være tale om nulvækst, samtidig med at der skal afsættes flere penge til sundhedsområdet, så må der være andre områder, hvor man skal skære ned. Hvis man ikke kan lave væsentlig større produktivetsforbedringer i den offentlige sektor, end man har kunnet i den private sektor, så vil der komme klare forringelser.

Per Clausen spurgte, om det ikke er rigtigt forstået, at hvis man havde valgt at føre en ekspansiv finanspolitik, som var baseret på investeringer i klimaforbedringer og energirenoveringer og andre offentlige investeringer, ville beskæftigelseseffekten have været betydelig højere. Den skattereform, som i hvert fald i begyndelsen er ufinansieret, indebærer en ekspansiv finanspolitik, men den giver ikke samme effekt.

Han spurgte, om det ikke er rigtigt, at en ikke uvæsentlig årsag til de strukturelle problemer, man står i nu, er, at man har indført et skattestop, der

har betydet, at arbejdsfrie indkomster fra jord og fast ejendom ikke er blevet beskattet.

Til sidst spurgte han, hvorfor finansministeren tror, at arbejdsløsheden i 2012 vil komme så langt ned, at det ud fra et beskæftigelsesmæssigt synspunkt er fornuftigt at stramme finanspolitikken.

Pia Adelsteen spurgte, om finansministeren ikke finder det besynderligt, at Socialdemokraterne ikke vil overholde konvergenskravene, som EU stiller, samtidig med at Socialdemokraterne går ind for euroen og en fjernelse af forbeholdene.

Der bliver talt meget om nulvækst i kommunerne, men sådan som hun havde forstået det, er beløbene pris- og lønreguleret, så penge, kommunerne har i øjeblikket, har de også til næste år. De besparelser, der eventuelt måtte finde sted, skyldes, at man har haft et større forbrug, end man reelt har haft indtægter til. Det er noget, man skal håndtere ude i kommunerne.

I anledning af Per Clausens bemærkninger om en ufinansieret skatteomlægning gjorde Pia Adelsteen opmærksom på, at den over hele forløbet er fuldt finansieret og endda er overfinansieret, når vi når målet.

Erling Bonnesen fandt, at det var godt, at regeringen havde en fast hånd på rattet, og spurgte, om det ikke er rigtigt, at hvis regeringen ikke havde gennemført de ekstra investeringer, ville arbejdsløsheden have været højere, end den er i dag.

Han opfattede det sådan, at staten faktisk skærmer både den kommunale sektor og den regionale sektor for krisen, og at der ikke er taget en eneste krone fra disse sektorer.

Lone Dybkjær hæftede sig ved finansministerens udtalelse om, at en tredjedel af problemerne er strukturelle. Det vil sige, de ikke har noget med finanskrisen at gøre. Hvorfor vedkendte man sig ikke dette, da man i begyndelsen af 2009 sagde, at alt var i den skønneste orden?

Hun ville gerne vide, hvad finansministeren præcis hentydede til, når han talte om tidligere tiders skatteskrue.

Hun ville gerne vide, hvad den konkrete ulandsbistand vil være fremover, og spurgte, hvordan regeringen vil sikre sig, at klimapengene ligger udover de 0,83 pct. af BNP, som statsministeren i et samråd i Europaudvalget har sagt at ulandsbistanden ville udgøre.

Finansministeren sagde i anledning af Kim Mortensens bemærkninger, at det er rigtigt, at der har været en diskussion om, hvorvidt man kunne konsolidere opsvinget ihjel, men finansministeren mente, at de initiativer, regeringen havde taget, vil have en stor virkning ind i 2011, hvilket betyder, at vi godt kan lave veltilrettelagte stramninger, uden at det truer opsvinget. Hans skøn var, at det ikke vil påvirke ledigheden, men her måtte han tage et generelt forbehold for, hvordan konjunkturerne udviklede sig.

Finansministeren kunne ikke huske tallene fra Nordsøolien, men som han nævnte i sit indlæg, var det 14 mia. kr., vi har mistet.

Finansministeren sagde i anledning af Kim Mortensens bemærkninger om Tyskland, at Tyskland jo har fået en henstilling om at spare ½ pct. af BNP i hvert af årene 2010, 2011 og 2012. Vores problemer er mindre end

Tysklands, men der gives ikke henstillinger på mindre end ½ pct. af BNP, og derfor gætter vi på, at vi får en henstilling om at spare ½ pct. I den næste gruppe, hvori Holland og Østrig befinder sig, taler man om besparelser på 3/4 pct. af BNP.

Dilemmaet er, om vi skal fortsætte gældsætningen, sådan som S og SF foreslår, eller om vi skal prøve at undgå yderligere gældsætning. Hvis underskuddet kommer over de 5,5 pct., vi regner med i øjeblikket, nærmer vi os et konsolideringskrav på 3/4 pct. af BNP, og så skal vi ud og finde 13 mia. kr. mere.

Virkningen af de lave renter og af den ekspansive finanspolitik svarer til 80.000 flere i beskæftigelse, så det er en ganske betragtelig indsats, regeringen har gjort i 2009 og 2010. Vi regner med, at ledigheden fortsat vil stige, men så vil det flade ud, og fra 2011 vil ledigheden begynde at falde igen. Det skyldes dels, at konjunkturerne vil stabilisere sig, men det skyldes også demografien. Når folk forlader arbejdsstyrken, vil det isoleret set have en positiv virkning på ledigheden. Vi har en krise i øjeblikket, men desværre går vore grundlæggende problemer jo ikke væk, når vi kommer ud af krisen. I svaret til Bjarne Laustsen og Per Clausen pointerede finansministeren, at talen fra oppositionens side om ufinansierede skattelettelser er det rene humbug. I 2009 havde vi en nettoformue, så der er altså ikke en gæld, som efterlades til efterkommerne. Det er ikke rigtigt, at skattereformerne fra 2004 og 2007 og 2009 har medført nogen ulykker overhovedet. De er tværtimod en del af løsningen på vores problemer. Skattereformen er fuldt finansieret på sigt, hvilket Morten Bødskov også har erkendt.

Med hensyn til at holde udgifterne i ro er det ikke rigtigt, som Per Clausen siger, at det indebærer nedskæringer. Hvis man havde 5.000 sygeplejersker i går, kan man også have 5.000 sygeplejersker i morgen. Nulvækst betyder, at man får kompensation for pris- og lønstigninger, som Pia Adelsteen siger. Regeringen har igangsat et arbejde for at se på budgetterne i store regioner og kommuner, så man kan komme klogt igennem processen med nulvækst, men finansministeren ville ikke foregøgle nogen, at det bliver nemt.

Med hensyn til om offentlige investeringer er bedre end at frigive SP-midler og lave en skattereform, som er underfinansieret i begyndelsen, pointerede finansministeren, at regeringen i 2009 og 2010 fremrykkede offentlige investeringer, så der blev en vækst i de offentlige investeringer i de to år på 30 pct.

Nulvækst eller det at holde udgifterne i ro betyder ikke, at der ingenting sker. Der er masser af muligheder for, at man i kommunerne og regioner og stat kan udnytte pengene meget smartere og meget klogere. Som eksempel nævnte finansministeren digitalisering, at man går sammen om løsningen af en opgave, at man laver bedre indkøb osv. I den forbindelse nævnte han, at der er nogle kommuner, der har 18 medarbejdere pr. 1000 indbyggere, mens der er andre, der kun har 11. Der er kommuner, som bruger 50.000 kr. pr. elev, mens andre kommuner bruger 80.000 kr. pr. elev. I nogle kommuner er sygefraværet på 18 sygedage pr. år, mens det i andre er på 11-12 sygedage pr. år.

I svaret til Lone Dybkjær vedrørende skatteskruen pegede finansministeren på, at den tidligere regering gennemførte en ny skat hver måned år ud og år ind. Det var som en reaktion imod det, at den nuværende regering indførte skattestoppet og sagde, at borgerne kunne være sikre på, at det ikke løb løbsk.

Med hensyn til ulandsbistand er vi et af de få lande – i øjeblikket er det 4 lande – der lever op til de internationale målsætninger, idet vi giver godt 0,8 pct. af BNP i bistand. Vi står over for en betydelig og nødvendig konsolidering af de offentlige finanser i de kommende år, men ikke desto mindre har regeringen foreslået, at man med hensyn til udviklingsbistand i 2011-13 fastholder beløbet på det, det var i 2010, og sikrer, at ulandsbistanden ikke falder under niveauet på 0,8 pct. af BNP. Selvfølgelig skal vores udviklingsbistand tage højde for klimaindsatsen. Det vigtigste er, at vi på dette område sikrer, at der bliver transparens.

Kim Mortensen gik ud fra, at finansministeren var enig i, at det samlede skattetryk ikke var steget i 1990-erne.

EU kan godt stille krav til Danmark, men EU kan ikke stille krav om, hvordan Danmark skal nedbringe sit underskud.

Han bad om at få oversendt en oversigt over, hvor stort overskuddet fra Nordsøolien havde været de sidste 5 år.

Lone Dybkjær bad om at finansministeren oversendte et notat om det faktiske skattetryk i 1990-erne.

Med hensyn til udviklingsbistanden fastholdt hun, at der i årene frem til 2015 eller 2013 ville blive tale om en nedgang i forhold til bruttonationalproduktet. Hun spurgte, om udviklingsbistanden på de 0,8 pct. af BNP inkluderede klimaindsatsen.

Når man har en nettoformue i 2009, hvordan kan man så året efter have et kæmpe strukturelt underskud?

Hun spurgte, om EU's konvergenskrav overhovedet ændrer på det, vi alligevel skulle gøre.

Hun gav finansministeren det gode råd ikke at regne med store gevinster ved digitalisering, idet hun henviste til de problemer, der er i øjeblikket med tinglysningen.

Bjarne Laustsen bad finansministeren bekræfte, at den daværende SR-regering både satte skatter op og satte skatter ned.

Han gentog sit spørgsmål, om det ikke er korrekt, at hvis man foretager offentlige investeringer, giver det en større beskæftigelseseffekt.

Han bad om et notat, som belyste, om det ikke ville have betydet, at vi nu skulle spare færre penge, hvis man havde fortsat den skattepolitik, som SR-regeringen førte.

Han forstod på finansministeren, at alt det, der gik godt fra 2001 til 2008, var regeringens skyld, mens alt det, der er gået dårligt siden, er konjunkturernes skyld.

Er det ikke korrekt, at der er flere familier, der bliver udsat fra deres boliger, og at der er flere private, der har en større gæld, end de havde tidligere?

Per Clausen mente, regeringen bygger sin økonomiske politik på kviksand. Han bad finansministeren bekræfte, at en del af forklaringen på, at man nu har nogle strukturelle problemer, er, at man har valgt at sige, at arbejdsfrie indtægter, der stammer fra jord og fast ejendom, ikke skulle beskattes, idet de har været medvirkende til at skabe boligboblen og krisen.

Han syntes, det var dejligt og positivt, at Socialdemokraterne vil føre en økonomisk politik, der vil skabe beskæftigelse, også selv om den måtte komme i konflikt med EU's konvergenskrav, men det var nyt for ham, at Dansk Folkeparti var så loyal over for konvergenskravene.

Hanne Agersnap spurgte, hvordan det kunne komme som en overraskelse i 2009, at der kom en nedgang i statsindtægterne, fordi man havde forsømt at kigge på den strukturelle balance, mens der var højkonjunktur, og mens man havde store indtægter fra Nordsøen.

Hun forstod, at en hel del lande bliver bedt om at opbremse økonomien, og spurgte, hvad det ville betyde for deres købekraft og dermed for vores eksportmuligheder.

Hun ville gerne vide, hvornår vi får at vide, hvad der skal friholdes, når konvergensplanen sættes i værk.

Er finansministeren ikke enig i, at hvis man skal digitalisere, kræver det nogle investeringer.

Pia Adelsteen bad finansministeren som tidligere beskæftigelsesminister sige, hvad arbejdsløsheden var, da regeringen trådte til, og hvad den er nu.

Finansministeren pegede på, at regeringen fortsatte den indsats, der var lavet igennem 1990-erne, og det kulminerede som sagt med, at vi havde en nettoformue i 2009.

I oktober 2008 var der en ledighed i Danmark på 1,9 pct., hvilket var en historisk lav ledighed, og vi havde et overskud på 60 mia. kr. Men krisen har slået os ud af kurs. De finanspolitiske lempelser har gjort, at den strukturelle opgave er blevet større. I 2007, da vi udarbejdede 2015-strategien, var udfordringen på 14 mia. kr. Det lykkedes gennem sygedagpengeforliget og arbejdsmarkedsinitiativer samt skattereformen at nedbringe det til 7 mia. kr. Men krisen og den stigende gældsætning og den deraf følgende høje rentebyrde har gjort, at opgaven nu er på 31 mia. kr.

Finansministeren gjorde opmærksom på, at den danske ledighed stadig væk ligger langt under ledigheden i andre lande, og nævnte i den forbindelse, at ledigheden i Spanien i øjeblikket er på 19,6 pct., og at ungdomsledigheden er på 45 pct. Langtidsledigheden stiger, men den er stadig langt under, hvad den var i 1990-erne.

I svaret til Lone Dybkjær sagde finansministeren, at klimaindsatsen er indeholdt i udviklingsbistanden på de 0,8 pct. af BNP.

Det, regeringen gør nu, svarer til, hvad den ville have gjort, hvis der ikke havde været nogen konvergenskrav fra EU, men så ville tidshorisonten have været 2015 i stedet for 2013.

Finansministeren medgav Bjarne Laustsen og Per Clausen, at offentlige investeringer giver et godt bidrag til beskæftigelsen, men problemet er, at det ikke kun er bygge- og anlægssektoren, som er blevet ramt af krisen.

Finansministeren nævnte i anledning af Per Clausens bemærkninger om Socialdemokraternes forhold til konvergenskriterierne, at han for nylig havde læst i en kronik af Morten Bødskov og Dan Jørgensen, at Socialdemokraterne ikke agter at leve op til EU's konvergenskrav.

Kim Mortensen sagde, at Socialdemokraterne synes, det er vigtigt, at vi har en ordentlig og ansvarlig økonomisk politik, men fastholder, at Danmark selv bestemmer, hvordan vi vil nedbringe vort underskud.

Per Clausen spurgte, om han skulle forstå finansministerens sidste svar til Lone Dybkjær sådan, at man på grund af konvergenskravene og vores ihærdighed med at opfylde dem gennemfører nogle nedskæringer tidligere, end vi mener det er økonomisk fornuftigt.

Finansministeren bekræftede, at det er rigtigt, som Kim Mortensen siger, at vi selv bestemmer vejen, blot vi opfylder målet med at nedbringe underskuddet.

Han sagde til Per Clausen og Lone Dybkjær, at hvis krisen ikke var kommet, havde vi styret efter 2015-målsætningerne, men så kom krisen, og vi er kommet ind i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud.

Finansministeren erkendte, at det kan være rigtigt fint at have en investeringsstrategi, og det er faktisk også det, vi har haft, idet vi har fremrykket en række offentlige investeringer, hvilket virker ind i 2011. Men vi skal ud og låne pengene. Derfor bliver kravene til opstramning større.